

EL JUTGE GARZÓN: UNA ANÈCDOTA D'ESTAT

L'estiu de 1992 vam conèixer el jutge Garzón. Va ser a l'Audiència Nacional, i veníem de passar el cinquè dia en els soterranis de la Direcció General de la Guardia Civil a Madrid. Val a dir que en aquells soterranis vam viure una de les experiències més dures de la nostra vida, allí vam conèixer la tortura en el nostre propi cos i en la nostra pròpia persona, cosa que vam detallar a aquell jutge. I aquell jutge no va fer absolutament res.

Des d'aquell dia i per sempre més el seu nom no ens ha deixat indiferents. En aquest sentit, un dels fets més perversos del destí i que més angúnia ens ha provocat va ser quan es va produir la detenció del dictador xilè Pinochet, una operació duta a terme per aquell jutge. Nosaltres vèiem astorats com un jutge que emparava la tortura en el seu país esdevenia persecutor de torturadors d'un país tercer. Tanmateix en aquells moments vam fer un exercici d'empatia per, com a víctimes de la tortura, posar-nos en la pell d'aquells milers de torturats i familiars de desapareguts i entendre la gratitud que professaven a aquell jutge.

Durant tots aquests anys hem vist amb disimulada indiferència com aquest jutge ordenava operacions antiterroristes que acabaven amb desenes de detinguts de manera indiscriminada. Els escenaris eren molt semblants al d'aquella operació que havíem patit nosaltres aquell estiu del 92: molts detinguts deixats en llibertat sense càrrecs, molts altres absolts en la posterior vista oral, una gran cobertura mediàtica de suport a l'operació policial i un nombre cada cop més elavat de denúncies per tortures.

Ara, algun mitjà de comunicació ens ha portat la notícia que aquest jutge marxa a fer de professor a una universitat dels Estats Units. Les raons que recull el diari són dignes d'un conte explicat al revés. Diu el jutge que vol "reflexionar profundament sobre els nous camins jurídics i policials a seguir per combatre amb eficàcia el terrorisme i la delinqüència global". Les paraules triades per justificar la seva decisió sonen a sarcasme. A més rebla el clau dient: "tinc la ferma voluntat d'explotar en favor de la societat els coneixements que he acumulat al llarg de la meua vida sobre terrorisme". No cal dir que aquestes paraules posades en veu d'aquest jutge sonen com una burla als milers de torturats de l'Estat espanyol d'ençà de l'any 1977.

Des de la serenor, cal dir d'entrada que la lluita antiterrorista mai no pot amagar la vulneració dels drets humans. Aquest principi no l'ha tingut mai clar aquest jutge ni els seus companys de l'Audiència Nacional i això els ha convertit a la pràctica en corresponsables de la impunitat amb

què es practica la tortura en aquest país. Cal recordar, també, que just fa tres mesos el Tribunal Internacional de Drets Humans d'Estrasburg va dictar sentència condemnatòria contra l'Estat espanyol arran de les tortures practicades en l'operació que el jutge Garzón va instruir l'estiu del 92 i que dué el seu nom. Ells és, per tant, tan culpable com els guardia civils que ens van torturar, i és trist constatar que pràcticament ningú, ni a nivell institucional ni a nivell judicial li ha demanat explicacions públiques.

Ara el jutge se'n va a fer classe als Estats Units, i això fa por perquè la seva versió de la història és una versió feta des d'una raó de pensament únic. Qui explicarà als futurs alumnes del futur professor l'actuació d'aquest docent en la seva pràctica professional? Una actuació que ben lluny de ser un exemple d'independència judicial, és una actuació marcada per una clara supeditació als interessos del govern de torn i la consegüent politització dels sumaris que depenen d'ell. Com entendran els futurs estudiant que en la seva croada personal contra el terrorisme el seu professor ordenés l'estiu del 92 l'escorcoll de la revista El Temps i de l'associació cultural Omnium Cultural? i que en aquesta mateixa línia no tingués cap mena de problema per tancar anys després els diaris bascos Egin i Egunkaria?

Tampoc no estaria de més recordar que els sumaris instruits per aquest jutge només poden funcionar en un estat que no respecta les més elementals regles del dret, i que aquesta manera d'entendre la justícia sovint no és compartida per moltes altres instàncies judicials de l'àmbit europeu, com es va posar de manifest a Estrasburg.

En definitiva, parlar d'aquest jutge és evidenciar l'enorme dèficit democràtic de l'Estat espanyol, cosa que s'expressa a través de la pròpia incapacitat de l'estat per encarar la solució dels seus conflictes de manera democràtica. En el fons el jutge Garzón com a tal és una anècdota d'aquest estat, un estat que ocupa milers de pàgines de dossiers i d'informes de moltes instàncies de lluita contra la tortura. Un anècdota, però, que ha generat molt patiment i que no s'ha de menystenir ja que il·lustra de manera crua una de les assignatures pendents d'un estat que pretén qualificar-se de dret, com és l'eradicació de la tortura.

Ramon Piqué i Ramon Lòpez
encausats el 1992 durant l'operació Garzón i
membres de l'Associació Memòria contra la
Tortura